
Od redakcji

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 19, 9-10

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Dziewiętnasty tom „Rocznika” trafia do rąk Czytelników w roku jubileuszowym naszego muzeum – w 90. rocznicę jego powstania. W dwu publikowanych tu pracach pojawiają się istotne dla historii kieleckiego muzeum momenty: przejęcie w latach czterdziestych i wprowadzenie w obieg kulturowy dóbr podworskich (Elżbieta Wierzbicka Podworskie dobra kultury w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach) oraz – zrodzona w kręgach samorządowych w okresie międzywojennym – koncepcja budowy Muzeum Świętokrzyskiego (Jan Główka Rada Artystyczno-Konserwatorska miasta Kielc 1935–1939). Pierwszy z nich zaważył nie tylko na profilu zbiorów, ale również wpłynął na losy muzeum, które z regionalnego z czasem stało się narodowym z siedzibą w najcenniejszym w mieście zabytku architektury. Pomysł wzniesienia budynku muzeum nie doczekał się realizacji, ale jest świadectwem doceniania wagi problemu przez ówczesnych ojców miasta.

Tom otwiera artykuł Elżbiety Wierzbickiej o podworskich dobrach kultury w Muzeum Narodowym w Kielcach. Temat ten, sygnalizowany w kilku opracowaniach zamieszczonych w t. II, X i XVIII „Rocznika”, a ostatnio prezentowany w książce S. Iwaniaka Ziemiańskie dobra kulturowe w województwie kieleckim (1944–1946), był przedmiotem kilkuletnich badań archiwalnych autorki oraz żmudnych dociekań pochodzenia obiektów przejmowanych w specyficznych powojennych warunkach. Mimo luk w źródłach i dokumentacji autorce udało się odtworzyć przebieg akcji zabezpieczania mienia podworskiego w latach 1945–1948, a także zidentyfikować proveniencję znacznej części obiektów znajdujących się w muzeum.

Kolegiacie kieleckiej w dobie baroku poświęcone jest gruntowne studium Marty Pieniążek-Samek, która w oparciu o źródła kościelne oraz posługując się bogatą literaturą, przedstawia obraz architektury i wyposażenia kościoła w XVII w. w świetle fundacji kościelnych i świeckich, dokonuje szczegółowych analiz i interpretacji. Druga część rozprawy, dotycząca XVIII-wiecznej kolegiaty, będzie opublikowana w następnym tomie „Rocznika”.

Dwa artykuły Jana Głównki poruszają także tematykę kielecką. We wspomnianej pracy Rada Artystyczno-Konserwatorska miasta Kielc 1935–1939 autor przedstawia działalność ciała doradczego kieleckiej Rady Miejskiej, które u schyłku dwudziestolecia międzywojennego zajmowało się sprawami kultury, ono zadecydowało m. in. o nazwach ulic w nowych osiedlach, utrwaliło pamięć o legionowej przeszłości miasta, zatwierdziło jego historyczny herb. W publikacji Kielecki epizod Jana Styki pisze o dwóch latach (1889–1890) w życiu znanego malarza-batalisty spędzonych przez niego w naszym mieście, gdzie powstała koncepcja „Panoramy Raclawickiej”.

Kilka artykułów dotyczy kieleckiego pałacu. Janusz Kuczyński w oparciu o opisy w XVIII-wiecznych inwentarzach, ikonografię z XVI–XIX w. i literaturę, dokonuje próby rekonstrukcji XVIII-wiecznego urządzenia do pobierania wody z 20-metrowej głębokości studni w jednym z pomieszczeń parteru skrzydła północnego. Jan Głównka, pisząc o laboratorium Akademii

Górnicej, które mieściło się w tym samym budynku, kreśli historię tej pierwszej wyższej uczelni w Kielcach, przedstawia sylwetki jej profesorów oraz omawia wykonywane w laboratorium doświadczenia metalurgiczne, na ślad których natrafiono podczas remontu skrzydła. Dwa artykuły Aliny Celichowskiej relacjonują przebieg prac konserwatorskich w pałacu i przedstawiają ich wyniki: jeden omawia szczegóły zakończonej w 1995 r. restauracji obrazów wypełniających strop ramowy w Trzecim Pokoju Biskupim. Odkryte pozostałości pierwotnej kompozycji obrazu centralnego ze sceną sądu sejmowego nad arianami posłużyły autorce do próby jej rekonstrukcji, która w sposób zasadniczy różni się od dotychczasowego, powszechnie znanego przedstawienia. Drugi artykuł omawia restaurację elewacji ogrodowej pałacu.

Opracowania zbiorów własnych muzeum przedstawiają: Elżbieta Jeżewska (zespół pejzaży Stanisława Kamockiego), Anna Myślińska („legionowe” obrazy Stanisława Kaczora-Batowskiego), Jan Gienc i Paweł Król (szczątki ssaków kopalnych), a także autorzy prezentacji nowych nabytków muzeum w latach 1993–1995.

Wyniki prac wykopaliskowych na grodzisku średniowiecznym we Włoszczowie i próbę jego datowania publikuje Zygmunt W. Pyzik.

W grupie miscellaneów Janusz Kuczyński podejmuje próbę określenia pierwotnej siły nabywczej skarbów monet z XV–XIX w., które przejęło nasze muzeum, i zamożności ich deponentów; Lidia Putowska zaś pisze o zamieszczonej na łamach „Gazety Polskiej” koncepcji uczczenia jubileuszu 25-lecia pracy literackiej Sienkiewicza, która zaowocowała darem narodowym w postaci Oblęgorka.

Tom kończą kroniki muzealne z lat 1993–1995, nekrologi, recenzje i omówienia wydawnictw regionalnych oraz indeks i spis ilustracji.

Kielce, październik 1997 r.